

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 72/21
Λουξεμβούργο, 29 Απριλίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-504/19
Banco de Portugal, Novo Banco SA και Fondo de Resolución κατά VR

Η άνευ προϋποθέσεων αναγνώριση ενός μέτρου εξυγίανσης πιστωτικού ιδρύματος με αναδρομική ισχύ αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης αν συνεπάγεται ότι ο πελάτης δεν μπορεί πλέον να κινήσει ένδικη διαδικασία επί της ουσίας κατά της «μεταβατικής τράπεζας» στην οποία είχε προηγουμένως μεταβιβαστεί το επίμαχο στοιχείο του παθητικού

Το 2008, η VR, φυσικό πρόσωπο, συνήψε σύμβαση με την Banco Espírito Santo, Sucursal en España (στο εξής: BES Ισπανίας), το ισπανικό υποκατάστημα της πορτογαλικής τράπεζας Banco Espírito Santo (στο εξής: BES), με την οποία απέκτησε προνομιούχες μετοχές ισλανδικού πιστωτικού ιδρύματος. Λόγω σοβαρών χρηματοπιστωτικών προβλημάτων της BES, η Banco de Portugal αποφάσισε τον Αύγουστο του 2014 να συστήσει «μεταβατική τράπεζα» με την επωνυμία Novo Banco SA, στην οποία μεταβιβάστηκαν τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού και άλλα μη περιουσιακά στοιχεία της BES. Ωστόσο, ορισμένα στοιχεία του παθητικού αποκλείονταν από τη μεταβίβαση στη Novo Banco. Κατόπιν της μεταβίβασης, η Novo Banco SA, Sucursal en España (στο εξής: Novo Banco Ισπανίας) διατήρησε την εμπορική σχέση που είχε συνάψει η VR με την BES Ισπανίας.

Στις 4 Φεβρουαρίου 2015, η VR άσκησε αγωγή ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia de Vitoria (πρωτοδικείου Vitoria, Ισπανία) κατά της Novo Banco Ισπανίας με κύριο αίτημα την αναγνώριση της ακυρότητας της σύμβασης και με επικουρικό αίτημα την αναγνώριση του δικαιώματός της να καταγγείλει τη σύμβαση. Η Novo Banco Ισπανίας αντέτεινε έλλειψη παθητικής νομιμοποίησης, διότι, δυνάμει της απόφασης του Αυγούστου 2014, η προβαλλόμενη υποχρέωση συνιστούσε στοιχείο του παθητικού το οποίο δεν της είχε μεταβιβαστεί.

Όταν το πρωτοδικείο Vitoria δέχθηκε το αίτημα της VR, η Novo Banco Ισπανίας άσκησε έφεση ενώπιον του Audiencia Provincial de Álava (εφετείου της επαρχίας της Álava, Ισπανία). Κατά τη διάρκεια της δίκης, η τελευταία προσκόμισε δύο αποφάσεις που είχε εκδώσει η Banco de Portugal στις 29 Δεκεμβρίου 2015. Οι αποφάσεις αυτές τροποποιούσαν την απόφαση του Αυγούστου του 2014, διευκρινίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι «από [την ημέρα εκείνη, εθεωρείτο ότι] δεν μεταβιβάστηκαν στη Novo Banco τα εξής στοιχεία του παθητικού της BES: [...] κάθε υποχρέωση η οποία αποτελεί αντικείμενο οιασδήποτε από τις περιγραφόμενες στο παράρτημα I διαδικασίες», στις οποίες περιλαμβάνονταν και η άσκηση αγωγής όπως αυτή της VR. Επιπλέον, οι εν λόγω αποφάσεις προέβλεπαν ότι τα στοιχεία του ενεργητικού ή του παθητικού ή τα μη περιουσιακά στοιχεία τα οποία, μολονότι έπρεπε να παραμείνουν στην περιουσία της BES, είχαν μεταβιβαστεί στην πραγματικότητα στη Novo Banco, μεταβιβάζονταν εκ νέου από τη Novo Banco στην BES, με ισχύ από τις 3 Αυγούστου 2014.

Το εφετείο της επαρχίας της Álava απέρριψε την έφεση της Novo Banco Ισπανίας και η τελευταία άσκησε έκτακτο ένδικο μέσο ενώπιον του αιτούντος Tribunal Supremo (Ανώτατου Δικαστηρίου, Ισπανία). Η Novo Banco Ισπανίας ισχυρίζεται ότι, δυνάμει της οδηγίας 2001/24, για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων¹, οι αποφάσεις της 29ης Δεκεμβρίου 2015 παράγουν τα αποτελέσματά τους σε όλα τα κράτη μέλη, χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις. Το

¹ Οδηγία 2001/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 2001, για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ 2001, L 125, σ. 15).

Ανώτατο Δικαστήριο, κρίνοντας ότι οι αποφάσεις αυτές τροποποίησαν αναδρομικώς την απόφαση του Αυγούστου 2014, ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν πρέπει να αναγνωρίζονται στις εκκρεμείς δίκες τέτοιες επί της ουσίας τροποποιήσεις.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, δυνάμει της οδηγίας 2001/24, **τα μέτρα εξυγίανσης εφαρμόζονται κατ' αρχήν σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους καταγωγής και παράγουν τα αποτελέσματά τους σύμφωνα με το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους σε ολόκληρη την Ένωση, χωρίς άλλες διατυπώσεις. Εντούτοις, κατ' εξαίρεση από την αρχή αυτήν, το άρθρο 32 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι τα αποτελέσματα των μέτρων εξυγίανσης επί εκκρεμούς δίκης με αντικείμενο πράγμα ή δικαίωμα των οποίων απεκδύθη το πιστωτικό ίδρυμα διέπονται αποκλειστικά από το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υφίσταται η εκκρεμοδικία.**

Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η εφαρμογή του άρθρου 32 απαιτεί τη **σωρευτική συνδρομή τριών προϋποθέσεων** και ότι **οι προϋποθέσεις αυτές πληρούνται στη διαφορά ενώπιον του Tribunal Supremo**. Ειδικότερα, πρώτον, **πρέπει να πρόκειται για μέτρα εξυγίανσης** κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, όπως συμβαίνει στην κρινόμενη υπόθεση, καθώς οι αποφάσεις της 29ης Δεκεμβρίου 2015 αποσκοπούν στη διατήρηση ή στην αποκατάσταση της οικονομικής κατάστασης πιστωτικού ιδρύματος.

Δεύτερον, **πρέπει να υφίσταται εκκρεμής δίκη**, έννοια η οποία καλύπτει μόνον τις **επί της ουσίας διαδικασίες**. Στην κρινόμενη υπόθεση, αφενός, η διαδικασία της κύριας δίκης πρέπει να θεωρηθεί ως διαδικασία επί της ουσίας και, αφετέρου, οι αποφάσεις της 29ης Δεκεμβρίου 2015 εκδόθηκαν σε χρόνο κατά τον οποίον η διαδικασία που κίνησε η VR στις 4 Φεβρουαρίου 2015 ήταν ήδη εκκρεμής.

Τρίτον, **η εκκρεμής δίκη πρέπει να έχει ως αντικείμενο «πράγμα ή δικαίωμα των οποίων απεκδύθη το πιστωτικό ίδρυμα»**. Λαμβανομένων υπόψη των αποκλίσεων μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων του άρθρου 32 της οδηγίας 2001/24, το Δικαστήριο εξετάζει τον σκοπό της διάταξης αυτής και διαπιστώνει ότι συνίσταται στην υπαγωγή των αποτελεσμάτων που παράγουν τα μέτρα εξυγίανσης ή οι διαδικασίες εκκαθάρισης σε εκκρεμή δίκη στο δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο εκκρεμεί η δίκη. Δεν θα ήταν όμως συνεπές προς τον σκοπό αυτόν να αποκλειστούν από την εφαρμογή του τελευταίου αυτού δικαίου τα αποτελέσματα που παράγουν τα μέτρα εξυγίανσης επί εκκρεμούς δίκης, όταν η δίκη αυτή αφορά ενδεχόμενες υποχρεώσεις οι οποίες μεταβιβάστηκαν σε άλλη οντότητα μέσω των εν λόγω μέτρων εξυγίανσης. Κατά συνέπεια, το άρθρο 32 πρέπει να εφαρμόζεται **σε εκκρεμή δίκη με αντικείμενο ένα ή περισσότερα περιουσιακά στοιχεία του πιστωτικού ιδρύματος, τόσο του ενεργητικού όσο και του παθητικού του, τα οποία αποτελούν αντικείμενο των μέτρων εξυγίανσης, όπως είναι η επίμαχη στην υπόθεση ενώπιον του Tribunal Supremo ενδεχόμενη υποχρέωση.**

Δεύτερον, όσον αφορά την έκταση των αποτελεσμάτων των μέτρων εξυγίανσης που διέπονται από το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο εκκρεμεί η δίκη, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι **το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους διέπει όλα τα αποτελέσματα που μπορούν να έχουν τα μέτρα αυτά σε μια τέτοια δίκη, ανεξαρτήτως του αν είναι δικονομικά ή ουσιαστικά.**

Κατά συνέπεια, από την οδηγία 2001/24 προκύπτει ότι **τόσο τα δικονομικά όσο και τα ουσιαστικά αποτελέσματα μέτρου εξυγίανσης σε εκκρεμή δίκη επί της ουσίας είναι αποκλειστικά εκείνα που καθορίζονται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο εκκρεμεί η δίκη.**

Εξάλλου, το Δικαστήριο επισημαίνει, αφενός, ότι **θα συνιστούσε παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου η αναγνώριση στη δίκη ενώπιον του Tribunal Supremo των αποτελεσμάτων των αποφάσεων της 29ης Δεκεμβρίου 2015**, καθό μέρος θα μπορούσε να θέσει υπό αμφισβήτηση τις δικαστικές αποφάσεις που έχουν ήδη εκδοθεί υπέρ της VR. Αφετέρου, η παραδοχή ότι μέτρα εξυγίανσης τα οποία έλαβε η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής, μετά την άσκηση αγωγής σε άλλο κράτος μέλος, και τα οποία έχουν ως συνέπεια την **αναδρομική**

τροποποίηση του νομικού πλαισίου που είναι κρίσιμο για την επίλυση της διαφοράς στο πλαίσιο της οποίας ασκήθηκε η αγωγή αυτή, μπορούν να οδηγήσουν το επιληφθέν δικαστήριο να απορρίψει την αγωγή, θα συνιστούσε **περιορισμό του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής**, κατά την έννοια του άρθρου 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η οδηγία 2001/24, ερμηνeuόμενη υπό το πρίσμα της αρχής της ασφάλειας δικαίου και του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής, **αντιτίθεται στο να αναγνωρίζονται χωρίς άλλη προϋπόθεση σε εκκρεμή δίκη επί της ουσίας τα αποτελέσματα μέτρου εξυγίανσης, όπως οι αποφάσεις της 29ης Δεκεμβρίου 2015, όταν μια τέτοια αναγνώριση έχει ως αποτέλεσμα να στερηθεί αναδρομικώς την παθητική του νομιμοποίηση στην εκκρεμή δίκη το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο είχε μεταβιβαστεί το στοιχείο του παθητικού με ένα πρώτο μέτρο εξυγίανσης, με συνέπεια να αμφισβητούνται οι δικαστικές αποφάσεις που έχουν ήδη εκδοθεί υπέρ του ενάγοντος και που αποτελούν το αντικείμενο της ίδιας δίκης.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582